

ВЫХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

Пошуканка „Землі і Волі“ за
якимсь ширшим підкладом кампанії
згаданих суматошних елементів, ми-
няється з дієсністю. Політичному
проводови в краю нічого не відомо
про те, щоб п. през. Петрушевич
зговорився з Раковським. Зрештою,
з цього приводу ніхто не робив би
ніяких замітів на адресу п. през.
Петр. чи кого иншого, бо йому
вільно входити в зносини з шефом
радянського уряду на Україні так
само, як президентови чи міністро-
ви Румунії, Польщі, Литви або ин-
шого державного твору.

ВЕЛИКА САЛЯ „НАРОДНОГО ДОМУ“.

ВЕЧЕРНИЦІ МЕДИКІВ

ДНЯ 8-ГО ЛЮТОГО 1923 РОКУ.

Вступ лише за запрошеннями. Запрошення набувати можна в Книг. Н. Т-ва ім. Шевченка від год. 1624 4-7 веч. 1-2

Тому дивоглядними являються мудрування „Землі і Волі“ про те, що — мовляв — „наші патріоти своєю політичною ідеологією наближаються краще до буржуазної Польщі, чим до Радянської України“ та що вони „стали маніфестувати це своє політичне почуття“. „Наші патріоти“ є далекі від всякої політичної ідеології і від всяких почуттів до Польщі без огляду на її форму політичного устрою чи соціального ладу. Зовсім природно, що наші почуття звертаються постійно до всього українського народу, теж без огляду на владу, що тяготить над ним. Балачка про соймовий буфет належить вже до демагогічних засобів „аргументації“ і тому ми дозволимо собі перейти до порядку над цими спробами „освітлювання“ пожалування гідної кампанії „Слова“.

Загалом беручи, як це ми звичайно вступі, „Земля і Воля“ старалася стати на об'єктивну точку погляду. Пороблені нею помилки ми намагалися здебільша справити.

На іншій площині повертається перемиський „Український Голос“ в своїй статті „Кріза“ (ч. 5 з 4. лютого). Навязуючи до відомої кампанії, „Український Голос“ оцінює положення трудової партії не зовсім оптимістично.

Українська Народна Трудова Партія — це наймогутніша і найвпливовіша українська політична партія в Галичині. Вона весь час мала політичний провід в своїх руках, вона притягала до себе найрухливіші елементи, вона створила всі економічні інституції, вона являється загально-національною політичною партією. Трудова партія поруч програми і рухливості її членів визначалася ще щасливим добром людей на кермуючих становищах. А ті дібрані люди великий авторитет.

Їх блискучий авторитет надавав напрям діяльності партії, видавав прикази, хвалив, картав. І під впливом того маєстату провідників в трудовій партії була як найкраща організація, ставала карність. Видомитися з під партійного ригору, піти йому на пе-

рекір, ніхто не відважився, коли не хотів опинитися поза рамами партії, що значило те саме, що опинитися поза скобками громадянства. Всім нам прецінь перед очима постали провідники партії: през. Ю. Романчука, бл. п. Е. Олесницького, яких слово в партії було словом суверена. Але през. Романчук знеможений патріяршим віком, бл. п. Е. Олесницького — передчасно закрила могила, а през. Кость Левицький стоїть тепер на відвічальній пості за кордоном. І від того часу, як забракло маєстату на початковій становищі в партії, захиталася карність її членів і то, кажемо це виразно, її львівських членів. Звідси поширилися всякі вістки про непошанування таємниці партійних нарад і плянів, тут роблено дуже поважні закиди президії, говорено навіть про ломання політичної лінії. Наслідком цього витворився в краю нервовий настрій і неоправдана паніка серед громадянства.

Послідніми часами появились на сторінках мішанського органу „Слово“ статті, які викликали широкій відгомін в краю і глибоко порушили громадську думку. І коли з одного боку треба осудити непотрібне і неоправдане поширювання паніки, яке може потягнути необчислимі шкоди не лиш для Трудової партії але для нашого національно-політичного життя взагалі, то з другої сторони відчувається радість з високого розуміння своїх завдань і політичної зрілості, яку в тім випадку виявив наш народ. Найширші круги громадянства, спровоковані неоправданими поголосами про намірене ломання політичної лінії, знайшли нагоду ще раз одностайно заявити, що не думають сходити з зайнятих позицій.

Всі сумніви громадянства що до партійної управи розвіяв комунікат Нар. Комітету, який висловив довіру Президії і остерг перед сплетнями. Мимо всього „Україн. Голос“ є тої думки, що трудова партія переходить важку крізу, а

її причиною є нестача авторитету на початковій становищі партії. На цетільки одна рада, щоби на початкове становище покликати енергійного діяча, непричасного до особистих, локальних спорів, політично досвідного, який мав би довіру обох посварених таборів.

„Жаль, що „Україн. Голос“, не надрукувавши навіть комунікату „Нар. Комітету“, спираючись на хибних основах (безсмертне: „salutem audacter“), поспішився із розв'язкою „кризи“, чим — може мимовільно — причинився до поширення паніки. Автор цієї статті („Кріза“) поповнив ту саму непотрібну помилку, що й „Земля і Воля“, зараховуючи „Слово“ до органів трудової партії. Тепер вже хіба ясно й „Україн. Голосови“, що так не є. А важко вимагати, щоби „міжпартійний“ орган, в цім випадку створений ad hoc для поборювання політичного проводу в краю з особистих мотивів, піддержував авторитет того проводу.

Автор статті в „Українському Голосі“ взагалі не визначається, як кажуть, знанням „історії України“. Бо колиб він її знав, то не написав би так безкритично своїх стрічок. Крім того слід тямити, що теперішня хвиля пливкого стану, важкої повоєнної атмосфери, значного розстрою — не є ідентична із спокійними передвоєнними часами. Слід також ясно усвідомити собі, що щасливий добір людей в минулому обнимав собою і тепе-

рішній провід в краю, тісно кажучи особу д-ра Володимира Бачинського, який на становищі довголітнього секретаря „Нар. Комітету“ організаційно розбудував трудову партію та зробив її наймогутнішою і найбільш впливовою. Зовсім природно, що при тій розбудові, приходилося іншій партії і гурти настроювати проти себе. А жниво тих противних настроїв збирається сьогодні. Однак навіть п. В. Будзиновський, коли Тісна Нар. Комітет покликував д-ра Вол. Бачинського на провідне становище і коли з того приводу була мова про „настрої“, заявив по мужеськи, що „громи бють тільки в дубів“.

„Український Голос“, котрий являється беззастережним визнавачем авторитету, таким Пилатовим миванням рук і хиткою поставою у відношенню до розстроюючих елементів не причинюється до зміцнення авторитету політичного проводу, ані не приносить єдиноспасального ліку на хворобу сплетництва і злоби.

(—іс).

Кожда жертва на Рідну Школу

се цеголна до мог чої будівлі нашого національного відродження. 1-6

На просвітні теми.

II.

Політичне „культуртрегерство“ на „кресах“ — і Т-во „Прогрес“.

Під просвітним оглядом Польща стоїть дуже низенько. Коли брати під увагу ядро Польщі, себто колишню конгресівку, то вона на передостанній щаблі з долини між славянськими народами. Відсоток неграмотності рівняється там відсоткові аналіфазетизму Східної Галичини, а подекуди перевищує його. По статистиці проф. Е. Ромера і Вейнфельда*) варшавська губернія числить 49 пр. неграмотних, пйотрківська 58 пр., ломжинська 61 пр., калішська 62 пр., келецька 70 пр., радомська 70 пр. У Західній Галичині число неграмотних в поодиноких повітах хитається між

*) Rocznik Polski, Krakів 1919.

40—20 пр. Лиш в 6. пруській дільниці, тобто Познанщині, нема аналіфазетів, бо Німці мали всього, як уже сказано у попередній статті, 0.004 пр. неграмотних. Отже замість того, щоби весь свій просвітний розмах звернути на ті 50—70 пр. неграмотних широких селянських мас у ядрі своєї обновленої батьківщини, польські „просвітники“ звернули свої очі на Схід, на т. зв. „кresi“, на національну „меншості“.

Просвітна робота пішла на службу великодержавницькій ідеї. Освітню працю перемінюється на просвітну політику, яку обнижується до рівня жандармської політики. І ніхто із розумно думаючих освітніх робітників-провідників не піднесе голосу спротиву проти такого використання освітньої праці. Лиш

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

Літерат.-Науковий Вісник

(Докінчення.)

Футуризм зродився із ствердження факту, що багато архитворів поезії лишалося довгий час не розгаданими ребусами а згодом розуміли їх усі. З цього факту можна було зробити дуже простий висновок, що навіть найбільше бездумне та безладне переплутання слів може мати якесь значіння, якщо найдуться талановиті люди, які будуть над ними думати. Коли ж не зрозуміють нічого — нехай самі соромляться і чекають на нове покоління. З огляду на те, що і сучасна теорія музики вказує на умовність поняття „ритму“ і „гармонії“ можна докласти, що кожний прозовий рядок має „свою, своєрідну, нову“ гармонію, яку можна прибрати під фірмою т. зв. білого вірша. Ось нпр. така „поеза“:

Як бідна церковця встає в ланів
[безмірність]
Стаю: повірити і випити тумани...
і ласкавіє в серці світ вечірній,

У лагідному сні за передзвоном [лірним]

Прозора радість плюскотить оманно.

Радість, яка є прозора і одночасно оманна і „плюскотить“! Як не повірити, що такий образ бачить поет в уяві; адже поет, який думає — такої штудерності не вигадає. Було би жаль, колиб такі талановиті зразки нових поетичних настроїв як Р. Купчинського „Май“ або „Спека“ згодом підпали під вплив футуристичних подихів. І реаліст К. Поліщук називає свої любовні строфи „Еротезами“. Хто знає сучасну російську поезію, цей мимохіть згадає при псевдо-символістичних зразках наших поетів джерела їх диссонансів. З одного боку: намагання засипати читача дзвінками римами, — з другого: повне знехтування ритмічної строфи складаються на те, що найбільшим намаганням поетів є придумати якнайдивоглядніший сюжет і висловити його в як найбільше чудернацькому настрою.

Можна бути певним, що гарні переклади з Бодлера та Вергарна — Остапа Луцького і такі самі менші зразки М. Вороного з Верлена та Мореаса тільки змінять у наших поетів пересвідчення, що вони користуються такими самими засобами форми та ідеї і йдуть за „духом часу“.

Відділ літературної та суспільної критики у „Л. Н. Віснику“ міг

би дати надто багато матеріалу до дискусії, щоби його можна вичерпати у загальній рецензії. Перш усього можна би собі поставити питання як це сталося, що наш головний літературно-науковий журнал на протязі довгих літ не думав ні разу про розмежування деяких царин праці, яких ніяким робом не можна підтягнути ні під науку ні під літературу. Іншими словами: треба дивуватись: чому „Л. Н. Віст.“ не був до нині перехрещений на „Літературно-громадський“ або „літ.-суспільний“. Така зміна погджувалась би із змістом поняття „наука“ в західно-європейському розумінню і із змістом „Л. Н. Вісника“ в якому не друкувались ніякі дослідні з обсягу фізики, хемії, математики, біології, медицини і з тих усіх царин, які обхоплює термін „наука“. Річ ясна, що в нинішніх умовах можна вже не дивуватись як колись: чому саме „Літературно-науковий“ журнал є призначений давати пристановище статтям і про шкільництво і про господарську відбудову України і про земельну справу. Перш усього це згоджується з його довголітньою традицією, далі: він є нашим одним журналом.

Про інформаційні статті можна не згадувати; вони словнюють своє завдання, коли є тояні а їх скромні прикмети не домагаються спеціальної уваги. Вони є зрештою дуже приємною лектурою для тих, які

люблять читати журнал з такою самою легкістю, що щоденний часопис. Ще приємніше читати такі, які є фаховими спробами синтезу як нпр. Ю. Павличковського „Земельна справа у Східній Галичині“ — а є написані із зразковою звязкістю. Такі статі як І. Кривецького про „Українську Академію Наук у Києві“ приносять надто багато сирого матеріалу, дарма, що він може бути дуже цікавий. Це саме можна сказати і про такі як нарис Ол. Барвінського про ролю Куліша в розвитку галиць. письменства; з тим неприємним додатком, що нагадують „Історію літератури“ Огоновського. Досить поважне місце присвячене сучасному малярству робить честь редакції.

У відділі літературної критики можна зауважити деякий поступ рівняючи її з минулим, по-Франковим ЛНВісником. Літературних критиків нема в ньому, але загальне зрозуміння літературних прояв приходить і до нас поволі. Лише Остапа Грицяка можна вважати виїмком, недилетантом, з фаховим підготовленням і критичним хистом. Його нарис про Кобилянську має чимало прикмет, які він може постійно розвивати у собі завдяки своєму хистові до розвитку і може помалу визволюватись з тенет професорської ерудиції — цюї карикатури кожної го поважного світогляду. Зразком такої ерудиції є стаття проф. Я. Гординського під гоміним заголов-

навпаки, узають не за коначну рачію з державно національної точки погляду, — бо тут справа про на- раліжування освідомлювань окраї- нних національних більшостей, тих недержавних народів, що знайшли- ся у межах великої Польщі. І скли- кується в тій цілі анкети фахов- шів, обдумуються плани, виголошу- ються реферати у замкнених книж- ках, та друкуються широкі статті у фахових урядових органах.

Найголоснішим речником та- кого „кресового культуртрегерства“ наших днів уважати можна віце- ферента позашкільної освіти при львівській шкільній кураторії, моло- дого професора Карла Стояновско- го, який одночасно є буцім то „де- мократичною“ і „поступовою“ лю- диною. В останньому числі органу варшавського міністерства куятів (віроісповідань і просвіти) Oświata Rozaszkołna, річник II, зошит 6, стор. 379—384, помістив він на перший погляд зовсім невинну, при- тім навіть у „ліберальному“ тоні ви- держану статтю під наг. „Nauka o Polsce na kresach wschodnich“, в якій отворто пропагує свій погляд: освіта для політики.

Автор статті опрокидує думку, неначеб просвіта не була політи- кою. По його думці усяка про- світна праця є політикою і то політикою далеко глибшого значіння, ніж політика у вузькій розу- мінню. І коли мова йде про роз- язку просвітної проблеми на „східних кресах“, то що йно тоді яскраво унагляднюється цей оче- видний зв'язок між просвітою та політикою. „Саме на „кресах“ пока- зується потреба, якої ніхто ознайо- млений з відносинами не заперечить, щоб держава зробила собі з про- світи один з найсильніших серед- ників для зміцнення свого станови- ща на окраїнах. Адже загально ві- домо, що цілий ряд чинників так внутрі як і назовні держави не при- знає правної приналежності різних східних земель до Польщі“. Але Польща мусить використати факт посідання „кресів“ і при допоміж просвіти зайняти міцні позиції в... лушах „кресових“ громадян. Для- того так держава як і ціла поль- ська суспільність мусять взяти спра- ву освіти на „кресах“ у свої руки. Метою польської держави мусить бути витворення на „кресах“ дер- жавного патріотизму в усіх грома- дах без огляду на віру чи націю- альність. А досягти цього можна тільки при допоміж просвітної праці, а передовсім методичною наукою

про Польщу. Річ не в тому, щоб завести польську мову в буденному житті, лише щоб зазнайомити дітей з польськими обичаями, осво- іти їх і привязати до польської культури. Треба витворити поль- ського „кресового“ громадянина, який не відчував би національної нетерпимості, почував би себе в Польщі як у себе дома, який не потребував би гравітувати на зовні, не піддавався би шовіністичним на- ціональним агітаціям. Така робота вправді тяжка, довготривала, закро- ена на далеку мету, але державпо- творча, післаннича, та зразком і не безвиглядна. На „кресах“ живуть народи національно не освідомлені, політично не вироблені, економічно „лабі“, племінно з Поляками спо- ріднені, народи, які творять тільки етнічну масу, котру можна ще оброб- ляти, виховувати, на свій лад ши- фувати. Одиноким твердим горіхом будуть тут галицькі Українці, які мають за собою вже традиційну по- літичну праці і боротьби. Але й із ними можна буде при мудрій полі- тичній наладотити мирне співжиття і співпрацю. Бож кому в Польщі — крім шовіністичної жмівки — питає п. Стояновскі — залежить на вина- родовленню якогось другого пле- мени (szczepu)? Польська держава дасть кожному народови повну свободу культурного розвитку у ра- мах польської державності. „Інша річ, що не можна знов насильно ек- оїць підлюнізувати. Поліся чи Во- линь, або змовляти в Білорусь-ка- толиків, що вони не Поляки“.

Переходячи до практичних вка- зівок, автор статті радить польській адміністрації змінити дотеперішній воевідський поділ кресів і поділити східні креси на певні територіальні одиниці, що творили би для себе етнічно-культуральні цілоти й як такі зокрема трактувати. Цей поділ мав би виглядати так: 1) Підгірська область у Галичині (Гуцульщина, Бойківщина), 2) Поділля й Опілля (теперішнє воевідство тернопільське і часті львівського), 3) Волинь, 4) Поліся, 5) Православна Білорусь, 6) Пограниччє польсько-литовське. І в тих територіальних одиницях треба б працювати, в кожній зокрема відповідно до місцевих об- ставин. Методи і тактику полішити вже треба місцевим чинникам. План однак загальної праці повинен бути одноцілий і автор статті дає під- конець нарис такої рецепти: 1) Опрацювати ряд підручників про Польщу для „кресів“, опрацьовую- чи і видаючи для кожної згаданой території зокрема; 2) видати ряд

дрібної дешевої брошури про Поль- шу, для кожної території зокрема; 3) устроювати цикль викладів про Польщу пристосовуючись до всіх льокальних обставин, послугуючись при тім ріжними ображками, ляма- ми, скіоптіконами та кінами; 4) ор- ганізувати для шкільної молоді і старших прогульки у глиб Польщі; 5) послугуватися при тім в першу чергу місцевою мо- вою, бо нею скорше траф- ляється до душі даного народу.

Стільки п. Стояновскі. Редакція журналу зазначила, що не в усім погоджується з автором статті й отворила стовпні свого органу під дискусію на цю тему.

Так отже підходять з поль- ської державно-громадянської сто- роки з освітньою працею до „кресо- вого“ населення, якого львину часті становить український нарід.

Щож на те одинокі освітні українське краєве Т-во „Просвіта“ у Львові? Безпомічне й звязане стоїть у нерівній самообороні. Ста- тут Т-ва „Просвіта“ обіймає під свій обсяг діяльності лише терито- рію б. коронного краю Галичини. Для того Волинь, Холмищина, Полі- ся й Підляшя не можуть підлягати правно під компетенцію централі „Просвіти“ у Львові і за чим влада вірко слідить. Сх. Галичину поділе- но на 3 воевідства. Галичина в на- слідок того, як територіальна оди-

ниці, перестала в межах Польщ- істнувати. Це дає поодиноким вое- відствам претекст пробиратися до статута Т-ва „Просвіта“, а тим са- мим до статутної діяльності Т-ва. Читальниці відмовляється реєстрації, а тим самим дозволу на ведення діяльності, бо мусять виказатися передвоєнним оригінальним стату- том з числом рескрипту б. намісницт- ва. На оснування нових читальне- „Просвіти“ принципіально під ріж- ними претекстами дозволу відмов- ляється. А члени самі — най їм бу- де не у виговір сказано — не ба- гато журяться „Просвітою“. Орга- нізаційна праця отже спинена, а на видавничу Т-во не має грошей. Чи ж може „Просвіта“ у такому стані успішно протиставитися дер- жавному просвітному апаратови на українських землях? С. Шах.

10

лютого с. р.
здержується
висилку часо-
пису всім П.
Т. передплат-
никам, що за-
лягають з пе-
редплатою.

3 Волині.

Песальське віче.

27. січня в салі Луцької пові- тової „Просвіти“ відбулося посоль- ське віче при участі послів до Сей- му Андрія Пашука і Хоми Присту- пи. Салі була переповнена числен- но представниками селянства Луць- кого повіту й населенням м. Луць- ка. На вічу послі інформували про працю в Сеймі Українського клубу й про внутрішні політичне поло- ження Польщі, а також давали від- повіді на запити присутніх. Най- більше запитів було в справі зе- мельній, відбудови і інвалідів.

Церковну землю віддають воядникам.

В осени 1922 року повітовий комітет напавний в Лубні запропо- нував православній парафії с. Яро- славиць обмінати йому 14 дес. тини землі церковної с. Ялович на такуж кількість землі в другім місці. Па- рафія не погодилась на такий обмін, а тоді прислано військових жандар-

мів, котрі насильно захватили тих 14. дес. землі.

Робота Луцької „Просвіти“.

21. січня відбулися загальні збо- ри Луцької повітової „Просвіти“, на яких обрано нове правління.

3 18 го грудня минулого року відчинено при Луцькій „Просвіті“ школу українського національного танку під проводом артиста Авра- менка. 3. і 4. січня п. Авраменко дав виступ українського націона- льного танку при участі учнів своєї школи.

28-го січня драматичною секці- єю „Просвіти“ в Луцьку була дана вистава „Батраки“. Заходами філії „Просвіти“ в м. Колках дано дві вистави.

При візні адреси просимо не забувати подати і поперед- ну свою адресу.

ком „із сучасних історично-літера- турних розвідів“. Питання, яких вона торкається не лише що не мають ніщо спільного з проблемами а є обривками понахапування чужих ідей вестійних між собою мов класики ляхміття і діри у старім убранню. Коли автор поклик- ується на деякі німецькі, еспанські (!) французькі та англійські книжки і заявляє впевнено: „се найважливіші праці, що появились останніми ча- сами в обсягу теорії літератури й її критики“ тоді хочеться його спитати: чи він пишучи свої мудрації рахує на повну незайомість чужин- ної критичної літератури між свої- ми читачами? За те з якою при- смістністю читається студію Олекс. Кульчицького про останній етап творчості Метерлінка, написану з чутиливою знайомістю свого пред- мету. Це безумовно найкраща сту- дія у дев'яти томках „Л. Н. Віст- ника“. Нарис про Уот Уйтмана п-ні Федоренко — дуже живий і ціка- вий; на жалі авторка може поли- шити читачам вражіння, що Уйтман важливий для нас і великий для інших завдяки своїм ідеям; прозу Уйтмана не треба брати дуже по- важно: він був великим поетом, який ціле життя, наче Верлен, залишився великою наївною дитиною у своїм світогляді.

Проф. Філ. Колесса докладає у своїй совісній студії вагу устної словесності для дослідів над літе- ратурою. Він глядить на ці досліди

більш із становища історика літе- ратури ніж критика і тому не ба- чить труднощів звязаних з прикла- денням історичного матеріалу при аналізі поодиноких літературних творів. Підручники нашої літератури можуть мати згідно з бажанням автора „вступну главу“ з оглядом української устної словесності і на- ші етнографічні збірники можуть збільшитися ще на сто томів, а проте студії над літературою не поспівають ще від цього ні на од- ну ступінь. Наші дослідники літера- тури мусять спершу мати розуміння ріжних форм живого і писаного слова й менше як автор „Ритміки народних пісень“ і мусять уміти по- за цими формами добачувати про- блеми творчої психології. А до цього треба — ідей. Студія д-ра Донцова про Лесю Українку дока- зує ще раз, що автор має їх. Пат- тос з яким д-р Донцов боронить світогляду Л. Українки може про- кинути чимало ідей, дарма, що па- ралелі автора є нагдо сміливі. Мо- же й не слід було би шукати яко- гося філософського світогляду у поета, якого сила лежить у зовсім иншій основі. Автор ставить Л. Українку поруч апостолів культу енергії між якими згадує імене Стен- даля, Меріме, Стівенсона, та Барбей д'Оревілі.

Світогляд і творчість цих пись- менників є такі далекі від того, що можна би назвати в літературі „культура снадів“ як далекими є во-

ни від покладених поруч них при- звищ Ніцшого, Карлїлля, Гійо або Анунція, деякі з них між собою, а всі вони разом від світа в якому блукала уява Л. Українки. Читаючи Л. Українку я міг би шукати дуже складних духових посвоячень з де- якими визначними символістами або нео-класиками, але мені не прийшли би ніколи на гадку філософи про яких я думав цілими роками: Берг- сон або Джемс, Сорель або Ніцше. Та на таку тему можна би предовго суперечатися. Є їх у „Л. Н. Вістни- ку“ чимало — з чого повинні бути вдоволені і автори і читачі. Неодна з них може стати приводом до міркувань як міг би краще вигляда- ти літературний журнал, колиб... наше сучасне життя не мало цих „колиб“ надто багато. Література стає в нинішніх умовах надто дорогими витребенками і потреба прочитування бодай літературного журналу замість книжок немов би замирає між нашою інтелігенцією разом з усіма духовими потребами. Над цим явищем ломив уже руки у „Л. Н. Вістнику“ проф. Галушин- ський. Колиб „Л. Н. Вістник“ міг стати бодай вдвоє більшим, тоді можна би легше задовольнити ду- же ріжкомантні домагання читачів: літературні і суспільні. Моє око, нпр., шукає завіси з тугою кри- тичного нарису про чужинного по- ета, якого твір є перекладений у журналі і навпаки: перекладного зразку творів, коли про нього є

критичний нарис. Це надає кождо- му випускові журналу одноцільність а всім разом доцільність. Так сам- о при читанні перекладів виринає инколи сумнів щодо їх вірності а з ними питання: чи редакція пере- вірює їх коли небудь. Ця перевірка є необхідна тоді, коли за переклад не відповідає повним прізвищем відома особа. Такого принципу тримаються всі європейські журнали. Працюючи на протязі чотирох років у чужин- ному видавництві мені доводилось з обов'язку перевірювати переклади навіть письменників-перекладчиків а найбільшим іменням і прегарним знавців мови; старий досвід у цьому напрямку потверджував відоме по- рівняння перекладу з жінкою, яка „коли є гарною має дані на те, що- би не була вірною. коли-ж є вір- ною то мабуть є поганою“.

У царині критики не існує до- віря основане на приватних симпа- тіях ні на авторитетах. Цей пріаціп виходить завісди на користь літе- ратурі, яка не повинна заснічуватися сирію землею або румовищем. Є підстава думати, що нинішня редак- ція „Л. Н. Вістника“ не лякається його і що не лякається втратити читачів від таких спроб прикладен- ня його як оце, спроб, яких пер- шою думкою повинно бути: збіль- шити число читачів нашого єдино- го літературного журналу.

Велика Україна.

Повстанський рух.

В Запорозькій і Одеській губерніях згідно донесенням місцевих органів державного політичного управління, знову з'явилися повстанські загони, які виступають під гаслом: „Женіть комуністів з совітів“. Повстанцям допомагають голодуючі селяне, які разом з ними перевозять розграбовані продовольчі склади. Повстанці оперують в місцевостях віддалених від залізничних ліній, нападаючи на містечка і села, де знаходяться запаси збіжжя й учиняють самосуди над комуністами.

інколи вони роблять нальоти на ті залізничні станції, де мають довші перестанки продовольчі поїзди. Роспорядженням Фрунзе для ліквідації повстанців притягнуто кавалерійські частини особливого призначення, з огляду на те, що звичайна кіннота й піхота не виявляє потрібної енергії в боротьбі з повстанським рухом.

Шість жертв на будову пам'ятника на могилі Лесі Мартовича до Пов. Тез-а Іредитового „Віра“ в Раві Руській

Польська преса.

Партія морального розкладу.

„Кур'єр поранни“ ось як характеризує опозицію „Хієни“ й дошукується її цілей: „Одною з „незабутніх заслуг“ національного табору в Польщі буде нечуване пониження рівня політичної дискусії. Доволі пригадати виступ Гломбінського в соймі: ані одної поважної думки, ні сліду зусилля вийти поза демагогічну зачіпчивість, якої змістом було розярення, що влада не дісталася в руки партії, опертої на значній меншості польського народу. Можливе воно лише при вжитті насилля і на цей шлях націоналістичний табір пробував увійти в грудні. Колиж це насилля зустрілося з відпором, він зразу покинув цей небезпечний перш усього для самих його винуватців експеримент і підняв великий крик із за мимого порушення легального ґрунту з боку влади. Ліберальний устрій Польщі використовує тепер цій самій табор, що до недавня вірив у насилля як у допустимий засіб політичної боротьби, щоб нечувано нахабно вести пропаганду тих самих тенденцій та настроїв, з яких зродилися грудневі злочини. Вже стоїмо перед внутрішнім політичним компльотом, якого цілком безглядна боротьба в державою й її правосильними органами во ім'я клича, що конституція 17. марта не відповідає тому ідеалові, який носять у серці якраз ті, яких провідники у саму конституцію творили й ухвалили. Не є це річева дискусія над тою конституцією, а гістеричний крик, якого єдиним зміслом є те, що конституція є зла, бо не допустила до влади кандидатів табору „Хієни“. З цього крику ні сліду не було, колиб на перших Народніх Зборах Мавриці Замойські дістав був голоси національних меншостей, а в слід за тим і президентиру. Це одне вистарчить, щоб оцінити вартість тих політичних мотивів, якими кермується націоналістичний табір в його теперішній жажертій боротьбі проти уряду, веденій в тоні „добузерської“ й ординарної напасти. О що тут ходить? Не о те, як треба вести Польщу, але хто буде її вести. Рівень того роду опозиції є так нечувано низький, що треба чудуватися ступенем легковаження тих, для яких того роду пожива призначена. Творення роздражнення, розярення, ненависти, підозріння, розбуджування зневіри в Польщу й її застрішний день, захоочування до маніфестацій проти держави й до опору проти влади, якої авторитет систематично підкопується й зневажується, викликування заколоту й атмосфери домашньої війни: ось однієї видима ціль того роду політичної діяльності. Що воно не служить Польщі, а йде на руку її ворогам — зрозуміє хіба кождий, кому партійний фанатизм ще не відобрав рештків здорових змислів“.

Ще, що діється в Польщі, для нас може бути вельми бажаною й цінною наукою. Стільки там очевидних прикладів як не вільно будувати державу, як не вільно вихо-

увати суспільності й не вільно вести політичної боротьби. Маркантною рисою політичної борні в Польщі є власне те, що в цій дикій распрі не змагаються неособові політичні програми й ідеологічні системи, а особисті амбіції, особисті інтриги, особисті наклепи малих і нікчемних людей, недорослих до сучасного великого й відповідального моменту. Наглядна лекція, яку дає нам Польща, без сумніву не мало причинилася до того, що в нашому політичному житті майже сліду немає тих — з точки погляду національного інтересу — злочинних проявів.

Народини консервативної струї.

Вже від довшого часу звертає увагу часті польської преси на істнування розбіжних напрямків серед теперішньої „Хієни“. Дехто навіть говорив про грядучий розлам серед неї. Краківський консервативний „Час“ поміщує статтю, яка потрохи відкриває, що діється за кулісами назверх здисциплінованої „Хієни“: „Навіть поверховний обсерватор мусить прийти до переконання, що назва „правиця“ (теперішнього союму й сенату) є містифікацією. Про мериторичну програму цієї „правиці“ не можна й говорити, а метод її діяльності є демагогічний. Тому, що цей метод скриває в собі небезпеку, що неминуче доведе „правицю“ до прийняття радикальних постулатів, — немає там місця для поміщиків („зчиян“), що стоять на ґрунті католицизму, консерватизму й легалізму. Сидючи на правиці, поміщики беруть на себе відповідальність за все, що вона зробила, робить і буде робити. Вже сьогодні ота відповідальність дуже неприємна поміщикам. На ухо богато з них критикує поведінку ендеції, а характерним проявом є, що немає такої другої партії, у якій так богато членів не клялося, що не є народовими демократами. Перед поміщиками дві дороги: або виступити з „Хієни“, або вплинути на зміну політики цього блоку. Виступити не радимо, бо не гарною річю є покидати того, кому завдячується мандат. Остатє друга дорога. Тут поміщики мусять пригноритися до теперішніх умов політичної діяльності. Слід позбутися переконання, що вистарчає наказувати, а накази будуть виконані підчиненими. Треба самому виконувати свої думки. Слід виступити на публичну арену, на публичні зібрання. Досі поміщики вважали, що в політиці на них паде роль експертів. Цього сьогодні вже замало. Треба кількох Талеранів і Метерніхів, певно, — але, ради Бога, хай їх буде мало, а решта хай працює. Перш усього треба праці над собою. Сьогодні мало шляхотних почувань і гарних клічів. Треба ще чисел, правничих аргументів, знання історії і т. д. Чим більше референтів на комісіях вийде споміж поміщиків, тим більша буде надія, що ідемо на поправи відносин. В хвилях широкости довідуємося від поміщиків з „Хієни“, що все було-б гаразд, коли-б не шістьох провідників. В ґрунті річи демократія привела партію правиці, як усюди, до цезаризму. Під ярмом отих шести провідників до голосу-

вання йде 163 послів. Треба тут цівільної відваги поміщикам. Провідники творять доконані факти, а рядовикам не вільно створювати доконаних фактів. Консервативні поміщики повинні раз на все собі визнавати, що не потраплять бути демагогами. Маса їм не повірить все одно. Консерватисти в демократіях, у яких править число, можуть мати значіння лише своєю моральною силою. Треба одначе пізнати дійсні підстави суперечних рухів і течій. А зрозуміти мусять поміщики, що тепер іде гра о найвищу ставку. Т. зв. аграрна реформа і намірені за великі податки є виразом глибокої тенденції. Ходить о те, щоб змонополізувати землю, зробити її рухомою,

перемінити її в облігацію, в купон. Слід це унеможливити.

Наведена стаття є одною з численних, які в різних часописах в останньому часі появляються, маючи на меті доказати необхідність консолідації й відновлення діяльності консервативних елементів. Чи польський консервативний рух має здібність переродитися, омолодитися — чи може він відограв уже свою роль в небіжці Австрії — окаже будучина.

Присилайте жертви на будову пам'ятника ІВАНУ ФРАНКА до Красового Союзу Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. нн. 40.000.

Похід Франції на Німеччину.

Крик розпуки Німеччини.

Німецький уряд звернувся з відозвою до німецьких емігрантів у Америці з прозьбою о ратунок німецьких фінансів, зруйнованих політикою Франції. У відозві змальоване в чорних красках економічне положення Німеччини і безсилля всіх спроб ратувати її уряд, зазначає, що окупація Рурщини є для Німеччини страшним ударом і катастрофою. Німецьке робітництво в Америці повинно також вплинути на уряд Зєдинених Держав і наклонити його до інтервенції на користь Німеччини.

Раковський про Рурщину.

Харківська преса доносить, що голова ради народніх комісарів радянської України Раковський у прилюдному експозе заявив, що акція німецького народу проти окупації Рурщини йде по лінії бажань совітської політики і що політика Франції напевно доведе до війни і революції, якої бажає червона армія.

Чічерін їде до Берліна.

„Ostpr. Zig.“ доносить, що з приводу загострення положення в Рурщині, совітський уряд порішив вислати Чічеріна до Берліна і навазати тісні звязки з німецьким урядом. Договір в Рапалло набирає значіння. Совіти мають намір допомогти Німеччині активно в справі Рурщини.

„Ізвестія“ пишуть, що комуністична партія вислала до Рурщини 100.000 рублів в золоті на допомогу для страйкуючих робітників і на боротьбу з Французами.

Німеччина заповідає загострення проти.

З Парижа доносять, що ситуація в Рурщині погіршилася значно,

особливо після приїзду Куно до Ессена. Німецький уряд приготував ся до енергійного спротиву і до викликання нових страйків. Німецькі урядники знову не станули до праці. Заповідається генеральний страйк. Ходять погослови, що німецький міністр комунікацій Гренер дав наказ нищити залізничні локомотиви, щоб перешкодити транспортові вугля з Рурщини до Парижа.

Оптимізм в Парижі.

Французька преса пише, що положення в Рурщині поліпшується і що транспорти вугля збільшуються з кождим днем. Опір німецького робітництва слабеє і страйки ліквідуються, бо Німеччина поамалу починає годитись з доконаним фактом.

Дальший похід Французів.

Французька армія зайнявши Офенбург і Біль, посунулася аж до Ортенбурга, щоб перетяти залізничний шлях до Східної Європи. Французька преса пише, що дальше поширення окупації є відповіддю на саботаж робітництва.

Канцлер Куно в Ессені.

Німецький канцлер Куно прибув 4. лютого до Ессена, де відбув конференцію із представниками французької влади і з промисловцями. Французам Куно заявив, що Німеччина розпочне переговори з Францією тільки тоді, як французька армія покине Рурщину. Вечером Куно виїхав до Бохуму, а вночі повернувся до Берліна.

Присилайте склади на пресовий фонд на нн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

3 польських справ.

Зїзд „кресовців“.

Польське товариство опіки над „кресами“ скликало на 2. лютого зїзд у Варшаву. На зїзд прибуло кілька десятків визначних патріотичних „кресових“ конкістадорів із різних воєвідств. Отворив його Гломбінський (Звіонзек людоо-народових) являючи важке значіння „кресів“ з Річипосполитою при помочі відповідної політики з польського боку. Потім зїзд вислухав ряд звітів із місць. Р. Скірмунт за-сував пбложення на Подісю, сен. Смультський на Волині, адв. Керсновський на Віленщині. З основним рефератом про завдання польської політики на „кресах“ виступив сен. Бартошевський. Зїзд прийняв ось які резолюції: Зїзд жадає: 1) активної й громадянсько вихованої адміністрації на „кресах“, 2) безпеки публичного ладу й швидкого судівництва; 3) такої оборони кордонів, щоб ворожі Подьякам елементи не могли прибувати зі Сов. Росії, 4) виселення нелегально пробуваючих

на „кресах“ Жидів, 5) закріплення польського шкільництва на „кресах“ і загального початкового навчання незалежного від місцевого самоврядування, 6) відложити введення самоврядування з уваги на поки-що непевне положення „на кресах“, 7) залишити польську партійну боротьбу на „кресах“ і об'єднатися в одну організацію, якою повинно бути польське Товариство Опіки над „кресами“, 8) створити в соймі й сенаті міжпартійну „кресову“ секцію, яка боронилаб польські інтереси на „кресах“ і слїдилаб за напрямком польської політики на цих землях.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Красовий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вил. нн. ч. 5.000. Жертводавці повинні 500 мп. будуть оголошені поіменно!!!

Совітська Росія.

Обмеження амністії.

Оголошена більшовиками амністія всім учасникам білих армій поступово обмежується. З початку з числа осіб, що підлягали амністії, були виключені старшини. Тепер же знову совітським постановним оголошена постановою ВЦК-ка згідно якій в число амністованих не попадають: юнкери, вахмістри і фельдфебелі білих армій, всі особи з вищою освітою, емігранти вільних професій і військові урядовці.

День венериків

15. лютого по цілій совітській Росії улаштувають "день венериків". В цей день скрізь буде провадитись агітація за енергійну боротьбу з половими хворобами, які дуже розвинулись за часів громадянської війни і непа. В деяких повітах центральної Росії, передовсім в Вороніжській, Тамбовській, Казанській і Тверській число сіфілітиків досягає 40 відсотків.

Червона армія в переважачій частині так само заражена сіфілісом. Агітаторами виступлять головним чином студенти свердловці, серед яких понад 25 відсотків так само хорі на венеричні хвороби. Крім лекцій і докладів мається на увазі улаштувати також "показні суди".

"Робочая Газета" друкує жахливі цифри про поширення сіфілісу в совітській Росії називає цю хворобу "панською" і спадщиною "капіталістично-поміщицького ладу". День "венериків" буде прове-

дений під гаслом боротьби з "панською спадщиною".

Суд над Богом.

В клубі московського гарнізону в присутності Леніна і Троцького відбулося зібрання, на якому було улаштовано засідання політичного трибуналу для виголошення присуду над Богом. На засіданні було присутніми 5000 червоноармійців. Такі засідання улаштовує виділ комуністичної пропаганди. При цьому виголошується промова прокуратором і обороною і викликаються свідки з публіки.

Побоювання Леніна і Бухаріна.

В московській "Правді" надруковано статтю Леніна, в якій він в зв'язку з майбутнім зїздом російської комуністичної партії вказує на загрожуючу небезпеку розколу між селянством і робітничою партією. Ленін заявляє, що центральний комітет повинен ужити заходів для того, щоб попередити цей розкол, бо від цього залежить доля совітської республіки. Бухарін заявляє в своїй статті з приводу того самого питання, що коли дрібно-буржуазні й капіталістичні форми, які виникають тепер в Росії, здобудуть скоріший темп розвитку, ніж соціалістичні, то це приведе до роз'єднання між селянством і пролетаріатом. Через те знову треба поставити на чергу питання про об'єднання між пролетаріатом і селянством. Теперішня комуністична програма й уложені Бухаріном коментар до неї (Азбука комунізму) повинні бути цілком перероблені.

РІЖНІ ВІСТІ.

Регістрація в Клайпеді.

Повстанчий уряд видав наказ реєстрації мушин від 17 до 35. року життя. Ця реєстрація є приготуванням до мобілізації.

Литва просить Америки помочі.

Комітет т. з. "Малої Литви" звернувся до уряду Зєднених Держав Америки з проською помочі Клайпеді в боротьбі за волю.

Новий політичний замах у Болгарії.

"Tagespost" пише, що в Софії невідомий революціонер виконав замах на особу міністра рільництва Таталєва. Кулі не влучили, міністр виїшов ціло, а виконавця замаху арештовано.

Поворот кабінету Врта.

В Берліні кружляють погослови, що кабінет Врта має повернути до влади. Цей факт стоїть у зв'язку із деякими змінами у відношенні ріжних партій до справи окупації Рурщини.

Переговори Данціга з Польщею.

Місто Данціг звернулося до польського уряду з пропозицією в справі упорядкування монополію і акцизових ставок. На дніх зачнуться в тій справі переговори.

Америка та європейська політика.

"N. Y. Herald" доносить, що президент Гардінг заявив таке: Зєднені Держави в ніякому разі не виступлять в ролі якогось посередника у справах європейських держав. Америка хоче усунути від справ Європи і може тільки допомогати деяким народам фінансово.

Найближше засідання Союзу Народів.

Чергове засідання Союзу Народів відбудеться в місяці квітні.

Після зібрання льозанської конференції.

Зірвання льозанських переговорів викликало в Греції та в Туреччині велике вражіння і невдоволення. Президент грецьких міністрів видав відозву, у якій накликає до спокою і запевнює, що невдача льозанських нарад не спричинить нової війни.

Становище в Баварії.

Монархістичні організації в Баварії відбувають цілком явні військові вправи. Деякі боївки навіть розквартирувалися в касарнях. Отверто говориться про політичний переворот в дусі фашизму.

Справа кредиту для Австрії.

Льондонські наради в справі кредиту для Австрії мають закінчитися ще цього тижня. Панус переконання, що Австрія лістане кредит з державних англійських банків, а приватні банки візьмуть в тім невелику участь.

Совітська преса про комуністичний процес у Львові.

"Ізвестія" подають звіт з комуністичного процесу у Львові. У звіті названо Гроссерова і Ціховського героями процесу, який на думку автора статі є великим триумфом комуністичної ідеї в Польщі. Про звільнення комуністів сказано, що буржуазна Польща чується поконана і не мала відваги засудити комуністів.

Останнє засідання Союзу Народів.

Останнє засідання Союзу Народів відбувалося в неспокійній атмосфері. Порушено справу неутраляної смуги між Польщею і Литвою. Ніякої децизії не прийнято.

Упадок Куна.

Англійська а навіть німецька преса стверджує, що дні кабінету Куна є почислені. Новий удар мав би зачати цілком новий курс політики в справі Рурщини і в інших справах.

З ліквідаційних ком'єсій в Польщі.

Ліквідаційна комісія радянського уряду згодилася продовжити речення реєстрації польських репатріантів в Україні. Комісія оголосила розпорядок совітського уряду, що поворот репатріантів на Україну може відбуватися не лише транспортами, але й індивідуально. Репатріація кінчиться 1. липня ц. р., після чого ліквідаційна комісія буде зліквідована.

ОСТАННІ ВІДОМОСТІ.

ТЕЛЕГРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АГЕНЦІЇ ТЕЛЕГРАФІЧНОЇ.

Льозанська конференція відбуватиметься дальше?

Відень. "Н. фр. Пр." з Парижа: На Ке д' Орсе запевнювали вчора, що перервання переговорів у Льозанні не означає зірвання лише завершення конференції. Найправдоподібніше переговори зачнуться наново менше-більше за 10 днів не в Льозанні, але в якійсь іншій місцевості. Питання, в справі яких не досягнулося ще порозуміння, не є такі важні, щоби могли оправдати зірвання конференції і віднову неприязні зкої акції. Союзники рішили дати Туркам кількадекний реченець до надумання. Між коаліційними кабінетами відбудеться виміна думок що до дальшої спільної акції. Запевнюють, що відновлення переговорів послідує в некористних для Турків услівях, колиб вони не рішилися в спірних питаннях

Кепзач у короля.

Льондон. Безпосередно після повороту до Лондону, Керзон прийняв король у Бекінгемі.

Повідч американського делегата Туреччині.

Берлін. Тутешні часописи звідомляють із Льозанні, що американський делегат Чайлд мав розмову з Ісмедом Пашею, при чому поручав Туреччині, щоби додержувала услівя мударського перемир'я, та щоби не зачинала воєнної акції, доки є можливі дальші переговори.

Арештування префекта поліції.

Ессен. Окупаційні влади арештували префекта тут. поліції.

Англійська кабінетна рада.

Льондон. Кабінетна рада вислухала вчора звіт Керзона в справі льозанської конференції і розглянула договір, заключений в Муданії. Не запало ніяке рішення.

Новий високий комісар Данціга.

Париж. На останнім тайнім засіданні Рада С. Народів іменувала Мек Донела високим комісарем вільного міста Данціга на 2-літній період.

Керзони про зірвання льозанської конференції.

Ліфилд. Польрадіо. Перед отворенням сесії кабінету лорд он повідомив пресу про положення. Головною причиною зірвання льозанської конференції була справа капітуляції, що торкається всіх цивілізованих держав, котрих горожане мешкають Туреччині. Тому що будучина Туреччини залежить від скріплення до ньої довіря загр. торговельних стоваришень і здобуття помочі для конче потрібної відбудови краю, здається нема сумніву, що Турки наразили би майбутній добробут своїх земляків, колиб уперто обстоювали при цьому, що союзні предложення неможливі для турецької державности.

Поанкаре про зірвання конференції.

Париж. Поанкаре заявив дипль. редат. Аг. Аваса, що слід вияснити дещо таємничі причини поведіння Турків, які зайняли відмовне становище в приводу правних справ чужинців. Поанкаре докладав усіх старань до підписання договору. Здоровий розум, в Америці, д. звори слід дальше вести, щоби не допустити до війни на Близькому Сході, щоби союзники порозумілися між собою що до становища, яке слід зайняти, щоби вдержати контакт між союзниками й Ангорою.

Знесення вимкового стану в Баварії

Берлін. Баварський часопис "Штатс Анцайгер" звідомляє, що завтра буде знесено вимковий стан в усій Баварії.

З театру.

"Троянда Стамбулу".

"Die Rose von Stambul" (в українським перекладі Ю. Шкрумеляка і О. Стадника чомусь "Троянда") оперета на 3 дії Боамера і Грінвальда, музика Л. Фалля є одним з вартіснійших titres із на театральній біржі. Вже від своїх уродин має визначне щастя до спілок, які основуються в цілі експлуатації її. І-так Браммер у спілці з Грінвальдом склав лібретто — оба прийняли до спілки Фалля, щоби написав музику — усі три вони до спілки з Карчагом видали і пустили її у світ, а коли вона у своїй світовій мандрівці попала і на сцену українського театру у Львові, щоби відхилити заслону зі свого симпатичного личка, то і тут не обійшлося без сальництва. Грала орхестра у кооперації з сусідами, ба навіть Ахмед Бей у своїй ролі заложив кооперативу співу з... підсвистуванням.

Одначе не треба забувати, що ця оперета є повна гумору а при тім і змістом зовсім не банальна, а навіть інтересна для тих, хто цікавиться суспільним становищем жінок-магометанки та її життям-буттям по гаремах сходу. А. Фалль має вже свою славу як один з кращих композиторів оперет, а музика Троянди Стамбулу зовсім оправдує це бодай у поодиноких вкладах і. і. II. дії. Деякі з них як прим. вклада 2-га I. дії збудована на оригінальним скідним мотиві доволі спопуляризувалася, а це є подекуди показом її музичної вартости.

Миле вражіння роблять також оповідання Міділі з ансамблем "якіж вони щасливі..." та пісні Конді і Ахмеда Бея.

Полишаючи отвертим питання, чи і у якій мірі постановка чужих оперет на нашій сцені підходить під загально намічену лінію українського театального мистецтва — обмежимося до коротеньких помічень про саму виставу "Троянди Стамбулу".

З повною свідомістю справедливої оцінки можна сміло сказати, що суботня вистава "Троянди Стамбулу" пройшла на загал зовсім удачно. Деякі креації і моменти були прямо знамениті. У головнійших ролях ми бачили у суботу таких наших артисток та артистів, яких можемо сміло рівняти з першими силами передвоєнних віденських театрів.

З жіночих роль перед вели Конда — С. Стаднікова і Міділі Гану — О. Голіцинська. Голосове і пам'ятеве опанування партів, смілий і певний акторський жест, старанність, майже вибагливість у строях та прегарна зовнішня апарія склалися у цих артисток на гармонійну цілість. Визначний талант, темперамент та пестлива поява О. Голіцинської прямо приковують увагу глядача.

Серед мужських роль заяснила знова М. Крушельницька й своїм всестороннім акторським таланом так, що навіть у виступі як Лілі зумів вивести саме цю найвідповіднішу лінію, яка при використанню усіх середників гумору та комізму ані на момент не перекилася у шарж.

Пусти Фрідоліна з Міділі (Крушельницький і Голіцинська) творили сюди гумору цілої оперети. — Ахмеда Бей співав Л. Краснопера. З відолеленням можна замінити, що п. Краснопера голосово робить поступки, партію свою опановує і виходить побідно. І колиб п. Краснопера мав час, витривалість та звязання основно перестудіювати правила сценічного життя та рухів на сцені — то міг би стати дуже цінною силою. А тоді ніяка його партнерка не буде побоюватися о свою хочби наймоднішу туалетку.

Пп. Бенцаль як Мілер сеніор і Блавацький як Камек паша (а не Кемаль паша, як се хибно ва програмках видруковано) були як все, без заміту — тільки Камек паша — ексцеленція повинен мати відповідний маску.

П. Ковак-Вірлемська, Чабанівна і інші у менших ролях, як також дисамблї вийшли складно тож цікава була зовсім впадина.

Про оркестру можна писати окрему рецензію. Та ми знаємо незавидну долю нашого театру, який без феніга субвенції а часто і без належної фреквенції публіки не є в силі удержати доброї старої оркестри. Тому всякі уваги булиб покинуто безпредметові. Мило вражає, коли бачиш у оркестрі нашого театру — заавансованих учеників Вишнього Інститута Музичного ім. М. Лисенка. Олначе вони мусять все пам'ятати, що кожний музик у оркестрі крім доброго виконання парту мусить постійно пильно уважати на діригенту. В противнім випадку може лучитись таке, що оркестра по знакам діригента грає ритмічно, а неуважний музик пішов пальше.

Праця діригента Я. Барничча серед таких обставин, заслуговує на повне признание.

Не можна поминути цього, що постановка О. Стадника у сій оперетці також заслуговує на похвальну увагу. Видно було старанність і заповнальність. Декорації і п. д. замінно гарні. Гарем Камека паша і палата Ахмеда Бей, а також костюми одалісок стилей — анах, що упрям не наділа, виклали.

А хибі? І такі були теж. Підчеркну тільки такі, що можна їх без великих жертв чи накладу, а лише дбайливим обстоєм оком і приказом усунути. Сала театру була зовсім незаметна. Останки недопалених папірців, паперів та лунки помаранчі по дольці не сміють в театрі валистись. Вистава почалась 7 і пів місто о 7. год. Перерви тривали понад пів години. Коли хто з виступаючих головних акторів помагас при устави куліс, мусить безумовно перед виступом умити собі милом руки.

Вражіння не може бути найкращим, коли виступить артист на сцену у бездоганнім фракку, сніжно білій краватці — словом джентел мен, а покаже руки такі, якби щойно скинув тонну вугілля.

З дрібниць складається велика цілість — а може ніде дрібниці не грають так значної ролі, як на сцені. Треба ці дрібниці, які ростуть у простім відношенню до своєї шкідливості — усунути.

Д-р Михайло Волошин.

НОВИНКИ.

— Кінофакти. Останнє число нашого часопису сконфісковано за вступну статтю і за деякі місця з новинок.

— Масковий бал „Богемі“. Вже сьогодні, 7. лютого о год. 9. у великій салі „Бесіди“ сегорічний карнавал дійде до своєї кульмінаційної точки на маскарад „Богемі“. Запрошень залишилось не багато, але всеж таки можна їх дістати в адміністрації „Громадського Вісника“ або в книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка, та остаточно набіть при касі вечером у „Бесіди“. Хто не має маски чи костюму, хай приходить у звичайнім строю.

— „Добровольці“. „Добровольцям“ села Волчинів пов. Жидачів було призначено ставитися в повіт. місті Жидачеві дня 22. січня о год. 7. рано. На передодні цього речення виділено до села жандарма, щоб в означеному часі „кресових сборок“ відставив куди слід.

Щойно після цього, як жандарм переконався, що брутальністю тут нічого не вдіє, звільнив В. з кайданів і промовляючи селянам — батькам до совісти, не переконав їх, що коли не вишлють своїх синів до війська, то: 1) не узгячнеться їхніх реклямацій; 2) прийде в село карна експедиція і всетаки рекрутів забере силою. І останнє переконано зажурених батьків, що проти сили нічого не вдіють. З полудня виїхало зі села чотирьох рекрутів, а слідом і фіра соломи.

— Рес-титуція прав української мови. В р. 1920 читали ми в наших часописах, що права української мови, які вона мала за австрійських часів, в судах і взагалі в урядах східної Галичини реституовано. Практика однак показує, що та реституція наступила хіба тільки на папері. І так на пр. провірення підписів на українських грамотах (так зв. легалізації) виготовляють судові функціонари в польській мові, — спадкові акти списують згідно поручають нотарам, яко судові комісари, списує ти польськи. — перекладають в спірних справах списують також в польській мові, а на дотичні заміти інтересів заявляють урядники, що чинять се тому, бо на основі одержаного від львівської „Апеляції“ обіжника, повисші чинности належить уважати яко внутрішнє урядування. Зауважати годиться, що австрійській власті не уважали се внутрішнім урядуванням, чого доказом є не тільки то, що повисші чинности полагоджувано в українській мові, але навіть ся обставина, що львівська „Апеляція“ видавала судам українські друки до списування спадкових актів. Було би бажаним, щоби наші люди, свідомі діла, пояснили, чи вище згаданий обіжник дійсно вийшов, (а в такім случаю подали до відома загалу його текст), чи може повисша відповідь судових функціонерів є тільки їх видумкою.

— Хто може їхати до Америки. Американський конзулат у Варшаві видає віза тільки для емігрантів із Східної Галичини, особам, що мають російське громадянство. Емігранти мусять мати число і дозвіл на отримання віз. Інші категорії емігрантів з Польщі не можуть дістати віз, аж до полагодження конфлікту між корабельним товариством „United States Lines“ і польським урядом.

— На жовківському передмісті. В неділю дня 4. II. п. р. відбулася в Читальні „Просвіта“ на жовківським передмісті заходом аматорського гуртка третя з ряду вистава народньої оперети „Наташка Полтавка“ при повно набитій салі. Беручи на загал шутка була підготована дуже старанно режисером п. Кузиком і діригентом хору п. Сидором і тому перейшла з успіхом. Належить замітити, що завдяки кільком одиницям з громадських і студентських кругів, аматорський кружок проявляє досить живу діяльність. Власними силами придбано в дуже короткім часі власні декорації і проєктується на дальше

цілий ряд вистав. Обовязком молодіжи цього передмістя, котра хотіла би і для власної користі набути досвіду у такій праці, є збільшити той гурток, беручи в нім свою участь. Зголошуватися можна в кожний день вечером в домівці Читальні вул. Жовківська 62.

— Землетрус. З Нового Йорку доносять, що на островах Сендвіч поновилися землетруси. Кілька міст і сіл збудені до тла. В Лясен вибухли вулкани. Богато осіб згинувло.

— З судової салі. Дня 30. січня п. р. відбулася перед Апеляційним Сенатом Окружного Карного Суду у Львові розправа апеляційна проти Едварда Вагнера команданта постерунку поліції в Мостах великих. Справа коротко представляється так: В дни 22. вересня 1920. року до міщанина Стефана Балка з Мостів Великих прийшли стаціоновані там жовніри і не питаючися нікого, „зареквірували“ курку та ще там щось. Балко побіг за ними на вулицю та відобрав зареквіровану курку. За якої пів години прийшов до Балка командант постерунку Едвард Вагнер з кількома жовнірами і забрали Балка на постерунок в цілі „переслухання“. Як там переслухували Балка, найліпшим доказом цього є, що з комнати чути було нелюдський крик Балка. Балко вніс донесення проти Вагнера до суду в Мостах великих до ч. спр. У. 625/22, а на розправі дня 30. 9. 1922. з'явився, що з того „переслухання“ зрушився йому зуб, так що лікар мусів його вирвати. Суддя узяв команданта Вагнера винним переступства §. 231. з. к. і засудив Вагнера на кару 24-годинного домового арешту. Мотивуючи це тим, що він звичайним арештом був би перешкоджений в урядуванні.

— Режим „сидячої руки“. Нам пишуть: Дня 23. січня 1923 р. о год. 10 веч. напав на Петра Юрійчука, господаря з Красноставець, повіта сятинського, жандарм Бочко, з постерунку сусіднього села Забудовець і збив до крові лежачого на печі, хорого, при чім не допустив нікого з сусідів до хати, щоби не могли його ратувати. Підчас того катування питався Петро Юрійчук за що йому така кара, на що довідався, що за те, що не вислав си на до польського війська. Підчас того на дворі коло воріт стояв командант того самого постерунку і розганяв людей, що збіглися ратувати, та загрозив їм крісом.

— На ще ім теге? Зі Салжавки к. Ланчина пишуть нам: Дня 31. січня п. р. до В. Водоставського, студ. прав, прийшов жандарм ч. 988 Лясковскі і заявив, що має наказ зладити опис його особи. Коли Водоставський відмовився від цього і зажадав на це письменного приказу, жандарм вийняв наказ повітового команданта поліції Дзіконського (Okręg X. Stanisławowski. Komenda Pol. państw. p-tu Nadworniańskiego, з дня 26. до Станиці „Policji państwowej в Ланчині“, щоби негайно зладити опис особи Водоставського і негайно вислати підписаний команді“. Крім цього що на випадок опору має наказ його арештувати. Коли Водоставський зажадав на це приказу, він показав на кріс, мовляв, це його легітимація. Супроти цього, що Водоставський є від кількох днів хорий, почав Лясковскі насильно своє „уржендоване“ (зачинаючи від „ојса“, а кінчаючи „па рієрзи на зсуји“). Зазначити треба, що в останніх двох місяцях це вже шоста з ряду жандармська візита у Водоставського.

— Жертваність нашого села. Громадяне села Колодівки, повіт Скалат, з нагоди Різдва Христ. зложили: 143.500 мп. на Рідну Школу, 20.000 мп. на політичних в'язнів, 20.000 мп. на українських інвалідів, 20.000 мп. на церков на Леванівці.

— Анекдот на байдужні. „Лінь і киринню є руханка. — „Сокіл-Батько“.

1646 1-3

— Килими глинянські гарні і не дорогі, гафти, шифони, шитки і т.

поручає; сукні, біля зі смаком, соціально й дешево виконує Жіноча спілка „ТРУД“, Львів, Ринок ч. 39 (вл. дім).

XVI 1-16

Дописи з краю.

Скала.

Дня 23. січня 1923 р. в саме полудне переїзджали через село Туриліче три підводи навантажені збіжжєм до Скали. На першій підводі їхав Гринько Ружицький зі Скали, Мехель Готфрід, купець зі Скали та Берко Маламуд з жінкою з Ніври. Другі дві підводи були з Ніври. В Туриліччю коло розбитої коршми зустріли вони патрулю польських уланів, зложеному з 7 чоловік. Патруля розступилася, даючи дорогу переїзджачим. Коли валка була вже далеко за селом, улани „надумалися“, дігнали та зупинили. Двох з них, один капраль, а другого звали улани вахмістром — прискочило до першої підводи й зажадали від Мехеля Готфріда легітимації. Вахмістер витягнув шаблю й почав плазувати Мехеля, де полало. Ружицький скочив з воза й помагав закутаному Мехелеви добути з назуки легітимацію, котру подав вахмістрові, а цей подер її в шматки та кинув на сніг, а Мехелеви казав дати 100.000 м. п. Цей випрошувався, що не має, але улани били далі, екіруючи: „то не австрійське войско, те єст польська патроля к. п. м. я вас науче!“ Ружицький почав також просити, щоб улани відцепилися від Мехеля, але за це сам набрав шаблею неборака. Опісля капраль приклав Мехелеви до голої груди револьвер, а вахмістер лягну й грозив, що убоїть, як не дасть 100.000 м. п. Коли й це не помогло, казали скидати збіжжє з воза, та висипати на сніг, не перестаючи бити. Мехель Готфрід, бачучи, що тут йому й амінь, вивіз 36.000 м. п. й віддав уланам. То було все, що мав при собі. Оба улани перевели особисту ревізію, а не знайшовши більше, казали додати 20.000 м. п., особисту ревізію перевели вони й на Беркова Маламудови та його жінці. У Берка не нашлось нічого, за що дістав „по ухах“, натомість у його жінки нашлись 1/4 літри горівки, 1/2 кгр. масла та під пахою на голім тілі 10.000 м. п. й це все забрали.

По цій операції казали їхати підводам до команди, з гори поволи а під гору гальопом. Так заїхали аж за Іванків, звідси казали наверхтати назад до Іванкова, де коло школи стали й казали Мехелеви додати 20.000, не жалуючи йому штусанів. Мехель просив Зандберга, щоб йому дав 20.000, та на нещастя Мехеля Зандберг не мав тільки 18.000, які дав уланам. Ці два улани почали Мехеля знова бити, щоби додав 2.000 м. п. Один з іванківських господарів, не могочи вже дивитися довше на цього рода насильство, вивіз 2.000 м. п. й дав Мехелеви для уланів. Доперва тоді патруля відїхала в напрямі до Борщевця.

По дорозі стрінули бідного фякра Берля Мендльовича зі Скали, перевели у нього ревізію, знайшли 5.000 м. п., забрали та набили на пам'ятку. Відтак зупинили повитуху Рифку Шварцбах зі Скали, яка їхала до хорої жінки, перевели ревізію, а не знайшовши нічого, сильно побили.

Вкінці вертав зі Скали з комісії комісар староства, якого спинили й легітимували. Прочитавши, що це за перуна, перепросили й підняли чвалом мабуть до свого постою у Волківцях.

Треба зазначити, що решта 5 уланів, зовсім не мішались до „подвигів“ своїх „командантів“.

Ф. Г.

Поневолений народ, який суміє поставити на ноги своє щільництво — дістане в свої руки ключі від своєї вільності.

Заходами і наглядом „Союза Українських Інвалідів“ вийде на друк з друку перший випуск

„ЛІСТА ВТРАТ“

що обіймає докладний список упавших в бою і померлих в шпиталях „Лейв Української Гал. Армії“ з докладними даними про час, місце і свідків смерті.

Кожний інтересований повинен набути один примірн., якого ціна буде вносити 1.500 мп. Ізза скупих фондів нагляд невеликий. Спішіть з замовленням. :: „Союз Українських Інвалідів“ :: XXI Львів, вул. Руська ч. 3, II. пов. 6-10

Срібло:

Корони австр.	2.200,00—2.270,00
5 кор. австр.	4.400,00—6.000,00
Флорени австр.	6.000,00—6.200,00
Рублі	9.900,00—20.100,00
Копійки	27,50—28,00
Долари американські	10.500,00—11.000,00
„позов.“	9.900,00—9.900,00
Долари канадські	9.000,00—9.300,00
„дрібні“	8.500,00—8.700,00
„леї румунські“	1.340,00—1.350,00

Вп. Передплатників в Чехо-Словацькій присмоотримати дати передплату за наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Празі на конто видаван. Співки „Діло“ у Львові, а нас повідомити листівкою. — Адміністрація.

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу“ зложили на квітар від 10—20 січня в Мп.: Збір-ка в церкві в Пичулих 10000, о. Гавришак 6000, коляд. гр. Сели-ска 40020, Г. Охайник 3500, Коляд. гр. Чижиків 10000, Т. Романів 1000, Коляд. гр. Ремезів 29300, коляд. гр. Сорочко 40205, склад. друк. „Діло“ 14080, Л. Данилюк 2000, зб. гр. Ходорів 22000, о. В. Курилас 3234, коляд. гр. Жи-равка 30000, П. Мудрик 1000, зб. гр. Кошурів 40000, коляд. гр. Миклашів 10000, К. Топільницький 1000, О. Топільницька 1000, Д. Глі-бовицький 5000, зб. гр. Миців 8420, зб. в церкві в Синевідську виж. 50000, зб. в церкві в Малехові 1000, І. Паламар 1000, коляд. гр. Гумець 74610, зб. в Підлісках ма-лах і Стронятині 37400, коляд. гр. Стинява виж. 50000, коляд. гр. Поверів 5000, о. С. Борачок 5000, коляд. гр. Ішків 28900, Тов. ло-вешке Львів 21200, коляд. гр. Оглядів 36000, коляд. гр. Мона-стирок 16000, учит. Збір держ. сем. курсів Львів 78620, коляд. гр. Нове Село, С. Райхер 1000, коляд. гр. Волиця комар. 8900, коляд. громади Старе Село 25000, учит. Збір академ. гімназії Львів 67.750, І. Максимович 2000, І. Малко 5000, А. Гопка 5000, І. Кусяк 5000, д-р Здерковський 1000, зб. в церкві в Цеперів 10.800, коляд. гр. Ря-на руська 50.000, коляд. гр. Гре-бенів 30.000, М. Лебедь уч. 3 кл.б. акад. гімн. коляд. Львів 4000, ко-ляд. гр. Куликів 50.000, д-р І. Грицай 2000, коляд. гр. Манява 25.000, М. Зелений 2000, А. Грин-тус 1000, зб. на весілля у Вп. Ос-маків 40.000, коляд. гр. Ровдія 60.000, коляд. гр. Бачова 47.570, коляд. гр. Лісневичі 25.000, о. М. Вергун 2000, коляд. гр. Буськ 100.000, І. Пасталовський 4000, Ю. Мидляківна Самбір (не принятих Вп. д-р Сенишином) 10.000, Т. Глин-ський 5000, коляд. гр. Рудня 20.000, церков. хор в Скилові 150.000, коляд. гр. Лагодів 40.000, чит. „Просвіта“ Кукилів 20.000, адмін. „Громад. Голосу“ зб. 6000, І. Гречило (в день іменин Вп. д-ра Шурата) 2000, о. Н. Фільварків 8500 коляд. гр. Вислобоки 24.900 чит. „Просвіта“ городечке перед-мість 10.000, О. Федорович зб. гр. Голодівка 11.311, кол. гр. Орховичі 34630, коляд. гр. Никловичі 12000, о. І. і З. Косиновичі 3000, З. Косо-ноцька 500, Тов. Зоря і при. до-ходу з Маланчиного вечери 12960, О. Попович 3000, коляд. гр. Шо-домня 36000, І. Громницький 3000, о. Волянський 1000, інж. Гамота від себе 5000, та зб. залізничників

у Львові 21600, коляд. гр. Дома-жир 3500, В. Трусович 5000, чит. „Просвіта“ Шманківці 12000, А. Гна-тів 7300, Круж. У. П. Т. ім. Данила на жовківським зб. за 1922 157700, Заряд каварні „Республіка“ з Ма-ланки 25000, коляд. гр. Гряда 28100, коляд. гр. Бродки 20400, коляд. гр. Горбачі 25000, коляд. гр. Пустомити 35000, коляд. гр. Бірка 100000, коляд. гр. Тейса-рів 20000, Круж. У. П. Т. ім. Грін-ченка Львів зб. 144190, В. Косо-ноцький 5000, коляд. гр. Жов-танці 70630, Н. Н. Львів 2000.

ОПОВІСТКИ.

Партійний податок зложили в польських марках: о. В. Герасимо-вич Терпилівка 13.000, д-р Ол. Бі-лещкий Сокаль 2000, о. Ст. Мох-нацький Теревовля 5000, о. Ос. Ле-шук 1000, Ольга Лещук 1000, Осип Дрош 1000, Осип Мачульський 1000, М. Генік 1000, д-р Ан. Горбаче-вський Чортків 5000, о. В. Пришляк Барилів 5000, І. Чорний Львів 5000, В. Гресак Львів 5.000, Микола Кри-вешський Львів 5000, Н. Н. Львів 20.000, І. Рудович 5000, о. Волчи-нський Криворівня 1900, д-р Т. Ми-хайлівський 3000, Осип Солчаник Краків 1000, Іван Вовк Краків 1000, Осип Целевич Краків 1000, Андрій Морозюк Миців 1000, Осип Шухе-вич 1000, д-р В. Кульчицький 2000, І. Кушнір Янів 2000, о. І. Маляк Селиска 1000. Квот. понизше 3000 мп. більше оголошуватися не буде. 1-1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Пошукую свого брата ТЕ ОДОРА ФРИДЗА який перед кількома місяцями перебу-вав в Бердичеві на Україні. Хто знає би що про нього або він сам, зовсім зголоситися на слідуючу адресу: Olga Bro-diak, 5015 Cecil St., Detroit, Mich. (U. S. A.). 1637 2-5

Дрібні оголошення.

ДІМ глиняських хилимів М. Камула, представник Йосаф Твожизь-скі, Львів, пл. св. Духа, біля костела Єзу-їтів. 16471-1

М. ЛОМАШЬКИЙ, управитель школи в М. Головах, пошта Устерки-Коса, по-требує зараз інструктора до дітей. Зго-лошення слати на його адресу. XXVI 1-1

СОЛІДНИЙ інструктор прийме лекцію у Львові з народних і ваділових шкіл, з 1. і II. кл. гімн. або з 1. і II. року учит. сем. Зголошення слати до „Гр. Вістника“ під „Інструктор“. 1645 1-1

ВІЛЛЯ II. поверхова, 25 убиканій, ком-форт, огорож, 6 кімнат вілних, око-лиця парку Кіліського, при трамваї — зараз до продажу з приводу виїзду за 160 мільонів. — Агенція „Фортуна“, Львів Фрідріхс 8. III. п. 1634 2-2

МАШИНИСТКИ-СТЕНОТИПІСТКИ гля-дає велика фінансова інституція. Зго-лошення до Адміністрації під „Машини-стка“. 3-3

10 МОРГІВ ґрунту на основі дозволення властей продасть для повертаючих з Америки гр.-кат. Уряд парохіяльний в Цезрові, п. Озірза повіт Тернопіль. 1638 2-5

ДОКТОР медицина Українець... така бу-ла нотатка в „Громадський Вісник“ ч. 20 з 27. I. 1923. Точні інформації в Ад-міністрації „Гром. Вістника“. 1640 2-2

Прислайте передплату!

ЕМІГРАНТИ, які не можуть виїхати до Америки (Сполучених Держав) або Канади, **КУБИ.** можуть без всяких труднощів виїхати до **КУБИ.** XXVI Всяких інформацій уділяє безплатно 3-5

„HOLLAND AMERICA LINE“
Львів, вул. Сикстуська ч. 24.
(давніше вул. Городецька 101.)

Приїжджаючи до Львова можуть вступити по інфор-мації до нашого бюро коло двірця Городецька 91.

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Стефан Федак
1889 веде пововно 7-10
Адвокатську канцелярію
у Львові, вул. Синстуська ч. 43.

КОНЦЕРТ
36-літній роковин смерті **О. Ю. ФЕДЬКОВИЧА**
Українська студентська молодь свят-кує в Празі, дня 11. II. 1923. пам'ять 35-літ-них роковин смерті буковинського Воєна ОСИПА ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА концертом, в якій беруть участь Вп. П. Н. Дорошен-ко, артистка київського драматичного те-атру і Вп. П. О. Руснак, соліст опери в Оломуці. 1-1

НАРОДНІ СТРОЇ вишивані, вишивані мупани, запаски, XV купує і продає 2-20
ніжна спілка промисловців
„ТРУД“, Львів, Ринок 99. (вл. дім)

Шаніть наш часопис!

В Книжнім Магазині
Ставропільського Інститута
продається 1639 2-2

Лавістичні усовших
Пом'яни усовших
Тріод цвітна
Тріод постна
Чин Парастаса

На зимові вечори
порукає історичні повісті (давнійших і новіших наших авторів), народні оповідання, світові романи, збірні видан-ня творів українських і чужиних мля-синів, як також наукові твори в нашій і чужій мові

ІВАН КАЛИНОВИЧ, ЗОЛОЧІВ
Цінники і каталоги висилає за надіслан-ням 500 Мп. поштовими значками. При за-мовленнях прохасться надіслати завдаток. 1353 0-10

Нова книжка.
МИХАЙЛО КОЦЮБІНСЬКИЙ
ТВОРИ
т. I. з портретом автора і вступною статтею доцента унів. Л. Білещкого.
Ціна 3500 мп.
Продіється у всіх книгарнях.
Можна виписувати за післяплатою з канцелярії Товариства допомоги емігрантам з Вел. України. (Львів, 1939 Руска 3). 5-10

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від суботи 3. лютого н. р. односеріозу драму гарної гришніці з над Нілю найновіший і повний люксуус архитвір екрану в 5 епоках сягаючих по нинішній день

Проклін Грішної Пристрасти
(ДОЧКА ФАРАОНА).

Найліпші ДЗВОНИ
1517 ПЕРЕДВОЄНОЇ ЯКОСТІ 1-20
на складі і можна замовляти у існуючої від 1898. року фірми

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в КЛУШІ або в ПЕРЕМІШЛІ
вул. Красінського ч. 63.
На жадання висилається цінники оплатно

УВАГА! Міжких агентів не маємо і не висилаємо, як та-кож крім Калуща і Переми-шля ніякої філії не маємо.